

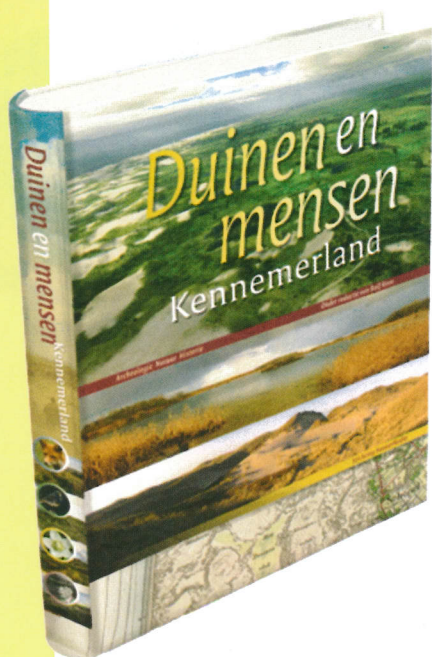
tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 8 4 ● 2009

Nieuwsflits

Duinen en mensen: Kennemerland

Begin september is een nieuw en prachtig boek verschenen over archeologie, historie en natuur van het grootste deel van de Noord-Hollandse duinen. Een analyse met nieuwe feiten, kaarten en inzichten in één overzicht.

Hoofdredacteur Rolf Roos, publicist en filmmaker, heeft alle duingebieden en vele landgoederen van Kennemerland in een overzicht bij elkaar gebracht. Het boek geeft een beeld van Kennemerland, vele historische thema's, tientallen gebieden van Camperduin tot Zandvoort en actuele natuurbeschrijvingen. Door bijna 1000 foto's, kaarten, impressies en schilderijen is het een zeer bijzondere uitgave. Het biedt de lezer de kans het landschap te begrijpen in al zijn facetten. De waarden die mensen er aan hechten, maar ook de steeds verschuivende opvattingen komen aan bod. Het boek vertelt het verhaal van 5000 jaar wisselwerking tussen mens en landschap, van prehistorie tot klimaatverandering.

Nieuw is de publicatie van uit archieven opgediepte kaarten onder andere uit de Tweede Wereldoorlog en een unieke, handgemaakte kaart van Jac. P. Thijsse van de Kennemerduinen. Hoe de Noord-Hollandse kust zich in de loop van

de eeuwen opende en sloot wordt getoond met nieuwe kaarten van het Oer-IJ. Kaartreeksen van 1680-1825-1905 tot heden geven veel inzicht. Ook zijn kaarten over herstel van water en natuur in de Kennemerduinen opgenomen.

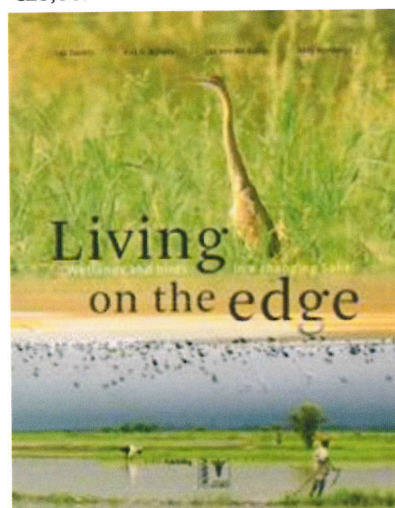
Archeologen onderbouwen in dit boek het nieuwe inzicht dat er mensen in ons kustgebied woonden en werkten vóór ons huidige duinlandschap ontstond. In ons land bestonden nooit duinen zonder mensen. Er zijn meer sporen van menselijke aanwezigheid dan we ooit dachten. De duinen blijken naast een ongekend natuurreservaat, een archeologisch monument van internationaal belang.

Ook nieuw in dit boek is de beschrijving van zeer diverse gebruiksvormen van het meest wilde deel van de randstad. Voor het eerst is een kaart gemaakt van de oudste wegen, de nu nog zichtbare Heere-wegen uit de middeleeuwen. Het boek bevat ook een analyse van de rol die grote steden als Amsterdam spelen in de ontwikkeling van de duinen. En dan is er nog de eerste publicatie van soorten die (vrijwel) alleen hier voorkomen in ons land, met nieuwe verspreidingskaarten van 20 wilde orchideeën. Bijzonderheden van Kennemerland zijn het vrijwel ongeschonden kalkovergangsgedebied bij Bergen (uniek in Europa) en de rijke flora en fauna rond oude zeedorpen als Zandvoort en Egmond.

Door gedeeltelijk herstel van waterstand, zorgvuldig maaibeheer in valleien en natuurontwikkeling toont de flora lokaal duidelijk herstel. Groot dilemma is het verdwijnen van het open duin door toename van gras, bos en struikgewas. Veel dieren van het open duin hebben het moeilijk. Naast de keuze voor herstel van de waterhuishouding rijzen de vragen hoeveel verstuuving mag en kan en of beheerders het te opdringerige bos in bedwang kunnen houden. Spannend zijn spontane, nieuwe openingen in de zeereep onder andere bij Heemskerk en 'babyparaboolduinen' die landinwaarts gaan stuiven.

Voor de toekomst is het de vraag of het duinlandschap natuurgebied blijft of onder druk van het stedelijk publiek steeds meer een park wordt.

Verkrijgbaar in de boekhandel en via www.duinenenmensen.nl voor €29,95.

Living on the Edge

Auteurs Leo Zwarts, Eddy Wymenga, Rob Bijlsma en Jan van der Kamp presenteerden met Living on the Edge op 12 september het boek over trekvogels in Afrika. Het omvat zo ongeveer alles wat er tot nu toe bekend is over trekvogels in de Sahel - en zelfs meer dan dat. Regenvall, vegetatie, landgebruik, het functioneren van rivieren, wetlands en droge savanne, bevolkingsgroei, alles wordt behandeld en met elkaar in verband gebracht. Elke vogelsoort heeft een eigen hoofdstuk. Aan het boek liggen vele jaren onderzoek en veldwerk in Afrika ten grondslag. De bundeling van informatie en de analyse van gegevens in hun onderlinge samenhang is uniek en levert antwoorden op vele vragen. De antwoorden geven richting aan beschermingswerk. Dit boek zal nog jarenlang het internationale standaardwerk over de ecologie van de Sahel zijn.

Te koop in de boekwinkels en in de winkel van Vogelbescherming voor € 64.

● Natuurherstel bij de Korverskooi op Texel. Foto: Ton Zegers.

● Kerkui. Foto: Henny Groot.

Kerkuil in een veldkast

Hans Simons, woonachtig te Durgerdam, heeft al sinds jaar en dag een paal in het weiland staan met een uilenkast. Niet dat er wel eens een uil in broedt. In het voorjaar broeden er meestal nijlganzen in die worden opgevolgd door een paartje holenduiven. De kast heeft dus wel de interesse van verschillende vogels. Hans hoorde afgelopen voorjaar rare geluiden uit zijn paalwoning

komen. Bij nader onderzoek vlogen er twee uilen uit. Na een paar tellen landt één van de uilen zelfs op zijn hoofd, om vervolgens even verderop in het gras te landen. Het blijkt een kerkuil te zijn. Het gesis uit de kast is niet van de lucht. De Kerkuilengroep NH wordt ingeschakeld en zij bevestigen inderdaad dat de kerkuilen in de veldkast broeden. Dit is heel bijzonder, want kerkuilen broeden normaal in schuren en boerderijen waar zijn dankbaar gebruik maken van nestkasten. De vijf jongen werden geringd. Dit is het eerste broedgeval van een kerkuil in een veldkast.

Natte duinvalleien in Korverskooi worden opgeknapt

Staatsbosbeheer heeft natte duinvalleien in het Nationaal Park Duinen van Texel hersteld. Dit is nodig om de verruiging in de duinen ongedaan te maken. Daarvoor heeft zij

in de duinen bij de Korverskooi, ten noorden van De Koog een deel van het voormalige weiland afgeplagd. Dit is ook gebeurd met een vallei die was dichtgegroeid met bomen en struiken. Delen van duinvalleien en duinheide die alleen sterk verruigd zijn, worden gechopperd. Dit is een methode om de vegetatie en een deel van de bovenste humuslaag te verwijderen, zodat de planten van natte duinvalleien hier weer kunnen gaan groeien. De Zoogdierverseniging heeft in opdracht van Staatsbosbeheer gekeken waar hier de zeldzame noordse woelmuizen zitten. Op basis van dit onderzoek zijn enkele kleine plekken waar veel van deze muizen leven niet afgeplagd. Uit het onderzoek bleek overigens dat de aardmuis en rosse woelmuis talrijk in het gebied aanwezig zijn. Met dit natuurherstelproject is vooral ingezet op het herstel van vochtige duinheide.